

venster sluiten

Volkskrant.nl

Denk aan het milieu. Denk na voor je print!

Golf van zelfmoordpogingen onder Armeense vluchtelingen

Door: Jan Tromp

9-9-14 - 08:41 Beelden van YouTube van de psychiatrische instelling Nork in de Armeense

hoofdstad Jerevan. © YouTube.

Onder Armeense vluchtelingen in Den Bosch en omgeving is een golf van zelfmoordpogingen en dreigende suïcides gaande. Burgemeester Rombouts van Den Bosch heeft alarmbrieven gestuurd naar staatssecretaris Teeven van Justitie en minister Schippers van Volksgezondheid. Hij vraagt uitzetting van Armeense asielzoekers onmiddellijk stop te zetten.

“ **Eerlijk gezegd bereiden wij ons voor op de eerste geslaagde suïcide van een patiënt**

Psycholoog drs. Agnes Moyene-Jansen

Van de 45 Armeniërs die onder behandeling zijn van het psychotraumacentrum Zuid-Nederland - mannen, vrouwen en kinderen - zijn 22 volwassenen ernstig suïcidaal. Het gaat om mensen van wie de asielaanvraag is afgewezen. Zij moeten het land verlaten. De behandelaars menen dat sprake is van 'een medische noodsituatie'. Als die wordt erkend, zouden de vluchtelingen mogen blijven.

Het Bureau Medische Advisering (BMA) van het ministerie van Justitie meent dat van een 'medische noodsituatie' geen sprake is, omdat de getraumatiseerde Armeniërs in Armenië zelf 'adequaat' kunnen worden behandeld. 'Wegens de suïcidaliteit', schreef eind juli een medewerker van de IND, 'wordt tijdens de reis medische begeleiding door een psychiatrische verpleegkundige geadviseerd.'

'Het is alsof we tegen een muur praten'

Psycholoog drs. Agnes Moyene-Jansen van het psychotraumacentrum: 'Onze medische verklaringen met ernstig psychiatrische diagnoses - denk aan trauma's als gevolg van systematische mishandeling in Armenië, verkrachting en moord - worden door de Dienst Terugkeer&Vertrek nauwelijks in hun beleid meegenomen. Het is alsof we tegen een muur praten.'

Burgemeester Ton Rombouts van 's-Hertogenbosch: 'De staatssecretaris doet aan douwen en pompen. Maar wat hoor ik in mijn stadje: meer dan twintig mensen hebben serieuze zelfmoordplannen. Ik ben hier achttien jaar burgemeester, niet eerder heb ik zoiets meegemaakt. Dit moet stoppen. Staatssecretaris, hier is echt iets aan de hand.'

In zijn brief aan minister Schippers vraagt Rombouts 'onderzoek in te stellen naar de ernst van de signalen'. Van staatssecretaris Teeven verwacht hij dat in afwachting van de resultaten de uitzetting van Armeense vluchtelingen wordt opgeschort. 'Het is in ieders belang dat we de humanitaire aspecten van een zeer ingewikkeld asielbeleid niet uit het oog verliezen', schrijft de burgemeester.

Overeenkomst met Alexander Dolmatov

De medische adviseurs van het ministerie hebben een beperkte opdracht. Een woordvoester van de Immigratie- en Naturalisatiedienst IND: 'Behoort individuele invoeling tot de opdracht van een BMA-arts? De BMA-arts kan in het medisch advies reisvoorwaarden opnemen, bijvoorbeeld dat de vreemdeling fysiek moet worden overgedragen aan een kliniek in het land van herkomst. Maar als vaststaat dat iemand met voldoende waarborgen kan worden uitgezet, wordt het uitzetproces in gang gezet.'

“ Armeense vluchtelingen komen uit een maatschappij die op verraad is gebaseerd

Psycholoog J. Rodenburg

Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie
© anp.

Psycholoog Moyene: 'Eerlijk gezegd bereiden wij ons voor op de eerste geslaagde suïcide van een patiënt.' Twee weken geleden kon een arrestatieteam van de politie ternauwernood een Armeniër redden van het dak van een therapeutisch centrum in Den Bosch. Moyene ziet een zekere mate van overeenkomst met de

zelfmoord van de Russische activist en asielzoeker Alexandr Dolmatov, die zich in 2013 in een cel in een Rotterdams terugkeercentrum ophing. Zijn psychische problemen zouden zijn genegeerd door justitie.

De zaak leidde tot een motie van wantrouwen tegen staatssecretaris Teeven, die hij met moeite overleefde. Eind mei voerde de Kamer een pittig debat met de staatssecretaris over een zelfmoord van een jonge Armeniër die was uitgewezen naar Duitsland. Hij leed aan waanstoornissen. Teeven zegde toe dat hij zal laten uitzoeken hoe andere West-Europese landen omgaan met de uitzetting van getraumatiseerde asielzoekers naar een kliniek in hun land van herkomst.

Armenië 'beleidsmatig geen veilig land'

Hulpverleners en advocaten van de Armeense cliënten van het psychotraumacentrum Zuid-Nederland vrezen dat zij terechtkomen in de psychiatrische instelling Nork in de hoofdstad Jerevan. Over Nork zegt een Armeniër die inmiddels een verblijfsvergunning heeft, maar niet met zijn naam in de krant durft: 'We hadden thuis in Jerevan een buurman, hij keerde terug uit militaire dienst, uit de oorlog tegen Azerbeidzjan, en was zwaar getraumatiseerd. Hij is naar Nork gebracht, na jaren kwam hij terug. Hij sprak niet meer, hij was een zombie.'

Nederland beschouwt Armenië 'beleidsmatig niet als een veilig land', zegt een woordvoester van de IND. Het land is sinds 1990 zelfstandig; daarvoor maakte het deel uit van de Sovjet-Unie. Corruptie en armoede tieren welig. In een rapport van het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt een aantal ernstige zaken opgesomd: rechtbanken staan onder politieke druk, omstandigheden in de gevangenissen zijn hard en soms levensbedreigend, Armeense vrouwen en meisjes worden voor seksuele doeleinden verhandeld, leden van oppositiepartijen worden door de politie bedreigd. Zeker één miljoen mensen zijn vertrokken naar het buitenland.

Toch worden veruit de meeste asielaanvragen van gevluichte Armeniërs afgewezen. De IND kon

geen recente Nederlandse cijfers leveren. Maar in de EU-landen zijn in het eerste kwartaal van dit jaar op 1.115 asielaanvragen van Armeniërs 990 verzoeken verworpen.

Beelden van YouTube van de psychiatrische instelling Nork in de Armeense hoofdstad Jerevan © YouTube.

Angst voor gedwongen terugkeer

Psycholoog J. Rodenburg: 'Ze komen uit een maatschappij die op verraad is gebaseerd. Daardoor vertrouwen ze niemand en zwijgen ze langdurig over wat hen is aangedaan. Dan wordt hun asielverzoek niet gehonoreerd. Ook de

Armeniërs die wij zien, worden afgewezen: de zeer zieke en getraumatiseerde gevallen, meestal professioneel gemarteld door een variant van de KGB of gewoon door schimmige overheidsfunctionarissen of de politie.'

Hoe is de golf van suïcidedreigingen ontstaan? Volgens therapeuten en advocaten heeft een initiatief van de Nederlands-Armeense stichting CAON een belangrijke rol gespeeld. Het bestuur van de stichting heeft een brief gestuurd naar de landgenoten die op de lijst staan van de Dienst Terugkeer&Vertrek van het ministerie. In de brief zegt men te willen helpen bij terugkeer.

Psycholoog Moyene: 'Het bericht is als een lopend vuurtje rondgegaan. Van wie kwam die brief? Van de geheime dienst? Het heeft de achterdocht enorm aangewakkerd. En een aantal mensen psychotisch en suïcidaal gemaakt.'

De Nederlands-Armeense stichting CAON ontving de namen van de uitgeprocedeerde asielzoekers van de Dienst Terugkeer&Vertrek van het ministerie. De dienst heeft vervolgens de brief van de stichting doorgestuurd naar de Armeense vluchtelingen.

“ De verhalen over ons kloppen totaal niet

Een woordvoerder van CAON

CAON ontkent

'De verhalen over ons kloppen totaal niet', zegt een woordvoerder van CAON. 'Wij zijn een onafhankelijke organisatie. Wij bieden onze hulp aan op vrijwillige basis. Niemand hoeft erop in te gaan. Wij willen niemand schrik aanjagen, wij willen alleen maar helpen. Wij hebben geen banden met de overheid, niet met de Nederlandse en niet met de Armeense.'

In een brief aan een advocaat van een Armeniër schrijft echter de hoge Justitie-ambtenaar J. Kokx: 'CAON werkt samen met verschillende overheidsinstanties en juridische instanties, zowel in Nederland als Armenië.' De stichting is volgens hem 'gespecialiseerd in het omgaan met situaties waarin van Armeense vreemdelingen wordt verwacht dat zij terugkeren'. De woordvoerder van CAON: 'We zijn pas een maand bezig.'

De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden.